

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü

SAYI : B.18.0.ÇED.0.01.03/010-06-01-
KONU: ÇED Yönetmeliği Uygulamaları.

1033

GENELGE
(2009/...7...)

13.2.2009

11.08.1983 tarih ve 18132 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 5491 Sayılı Kanun ile Değişik 6 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile dördüncü fıkrasında "Gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu veya Proje Tanıtım Dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. ÇED Olumlu Kararı veya ÇED Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez" hükmü taşımaktadır.

Çevre Kanununun 10 uncu maddesi "ÇED'e tabi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tabi plan ve programlar ve konuya ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikle belirlenir" hükmünü taşımakta olup; bu konuya ilişkin ÇED Yönetmeliği yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Yönetmelik uyarınca hazırlanan projeler için verilen ÇED Olumlu Kararları hakkında idari yargı mercülerine iptal davaları açıldığı ve bu davalar sonucunda anılan kararların, tümü ya da bazı bölümleri yönünden değişik gerekçelerle yürütmenin durdurulması/iptal kararları verildiği görülmektedir.

Örneğin;

Uşak İli sınırları içerisinde Uşak Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi Projesi ile ilgili olarak verilen ÇED Olumlu Kararı, Manisa İdare Mahkemesinin 24.05.2007 tarihli, E:2006/1908, K:2007/1048 sayılı kararıyla ve "...Proje sahasının jeolojik yapısı itibarıyla tıbbi atıkların depolanmasına imkan vermediği, tıbbi ve katı atıklar bölümlerinin ise birbirinden ayrılabilir nitelik taşımadığı, bu nedenle kısmen de olsa mevzuatta öngörülen şartları taşımayan projeye yönelik ÇED Olumlu Kararında hukuka uyarlık bulunmadığı" gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Zonguldak İli, Merkez Muslu Beldesi sınırları içerisinde yapımı planlanan Zonguldak Eren Termik Santrali (ZETES) II Projesi ile ilgili olarak verilen ÇED Olumlu Kararı, Zonguldak İdare Mahkemesinin 26.09.2008 tarihli, E:2007/1566, K:2008/1103 sayılı kararıyla ve "...Termik santralin önemli birimlerinden olmasına karşın soğutma suyu isale hattının ÇED Raporunda gerektiği şekilde ele alınmamış olmasının ciddi bir eksiklik olduğu... ÇED Olumlu Kararında hukuka uyarlık bulunmadığı" gerekçesiyle iptal edilmiştir.

Rize İli, İkizdere İlçesi, İyidere üzerinde kurulması planlanan Cevizlik Regülatörü ve HES Projesi (CHEP) ile ilgili olarak verilen ÇED Olumlu Kararı, Rize İdare Mahkemesinin 23.12.2008 tarihli, E:2007/440, K:2008/914 sayılı kararıyla ve "Dereye bırakılması taahhüt edilen su miktarının bu dere üzerindeki ekolojik dengenin sürdürülebilmesi ve sucul yaşamın devamlılığı için yeterli olmadığı... bu yönüyle ÇED Olumlu Kararında hukuka uyarlık bulunmadığı" gerekçesiyle iptal edilmiştir.

T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü

İdari yargı merciilerince, projeler hakkında verilen yürütmenin durdurulması/iptal kararlarının gereğinin yerine getirilmesinin projenin inşaat çalışmalarının devam ettiği zamana denk gelmesi durumunda, can ve mal güvenliği açısından (heyelan, kayma-göçme, taşkın ve sel vb gibi) çok ciddi sakıncaların ve büyük çevre sorunlarının ortaya çıkması kuvvetli bir ihtimaldir. Yürütmenin durdurulması/iptal kararları gereğinin yerine getirilmesinden önce çevre emniyetinin alınması, can ve mal güvenliğinin sağlanması ve çevre sorunlarına yol açacak durumların ortadan kaldırılması önem arz etmektedir. Bu amaçla, proje alanında yapılacak tespitler sonucunda proje sahibine, sözkonusu güvenlik önlemlerinin alınmasına yönelik olarak makul süreler verilmesi uygun olacaktır.

Diğer taraftan; Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararları hakkındaki yürütmenin durdurulması/iptal kararları, hakkında ÇED Olumlu Kararı verilen ÇED Raporunun bir ya da birkaç bölümüne ilişkin ise ve yürütmenin durdurulması/iptal kararı, ÇED Raporunun diğer bölümlerini olumsuz yönde etkilemiyor, yani Kararın tümünün yeniden ele alınıp değerlendirilmesini gerektirmiyorsa, ÇED Raporunun hazırlanmasına ilişkin tüm sürecin en baştan tekrarlanmasına gerek bulunmamaktadır.

Böyle bir durumda uygulamanın "yürütmenin durdurulması/iptal kararının gerekçesi dikkate alınarak, sadece eksik veya yetersiz görülen kısımların yeniden düzenlenerek hazırlandığı ÇED Raporunun Bakanlığa sunulmasını müteakip, Bakanlıkça bir toplantı tarihi belirlenerek, İnceleme ve Değerlendirme Komisyonu tekrar toplanır ve komisyonca değerlendirilir. Yapılan düzenlemelerin yeterli görülmesi halinde ÇED Raporu Komisyonca nihai edilir. Komisyonun değerlendirmeleri, üyeler tarafından imzalanarak tutanak altına alınır. Bakanlık, proje ile ilgili olarak ÇED Olumlu ya da ÇED Olumsuz Kararını verir. Bu kararı, proje sahibi ile ilgili kurum ve kuruluşlara yazılı olarak bildirir. Valilik, alınan kararın içeriğini, karara esas gerekçelerini uygun araçlarla halka duyurur" şeklinde yapılması hususunda,

Gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan